కట్నం

మాధవపెద్ది

ఆఫీసులో కాగితాలు తిరగేస్తున్నాను. ప్యూన్ లెటర్స్ తీసుకొచ్చి టేబిల్ మీద పెట్టాడు. చాలా భాగం ఆఫీసు పని మీద వొచ్చినవే. ఒక రెండు మాత్రం పర్సనలు వుత్తరాలు. అందులో వొకటి తమ్ముడు శేఖర్ రాసింది. వుత్తరమంతా చదివాను కానీ అందులో నన్నాకర్షించిన భాగం మళ్ళా చదివాను.

"సుశీలా, పాపా ఇద్దరూ కులాసాగానే వున్నారు. బారసాల బాగానే జరిగింది. చిన్నత్తయ్యావాళ్ళు వొచ్చారు. నువ్వూ వొదినా కూడా వుంటే చాలా బాగుండే దని చాలాసార్లు అనుకున్నాం. పాపకి అమ్మ పేరు కలిసివచ్చేటట్టు 'లక్ష్మీ అపర్ణ' అని పేరు పెట్టాను. బాబ్జీ కులాసా అనుకుంటాను. తిరుగు జవాబు వ్రాయి."

ఇట్లు
శేఖర్

'అపర్ణ!' ఒకటి రెండు సార్లు ఉచ్ఛరించాను ఆ పేరు. వాడి వుద్దేశ్య మేమిటి ఆ పేరు పెట్టటంలో. దాదాపుగా నేను అపర్ణ విషయం మరిచిపోయా ననే చెప్పాలి. అలాంటిది వీడిప్పుడు ఆ పేరు పాపకు పెట్టటంతో నాకు అపర్ణ విషయమంతా గుర్తొచ్చింది.

* * *

నేను కొత్తగా బి.ఇ. ప్యాసైన రోజులు. వుద్యోగం కోసం చూస్తున్నాను. భోపాల్ "హెవీ యెలక్ట్రికల్స్"కి ఇంజనీర్లు కావా లని పడ్డది. వెంటనే అప్లయి చేశాను. ఇంటర్వ్యూకి రమ్మని వచ్చింది. అమ్మ అయితే ఇంటర్వ్యూకి వెళ్ళేందుకు కూడా ఒప్పుకోలేదు. "అంత దూరం వుద్యోగాలు మన కెందు" కంది. కానీ నా కయితే ఆ వుద్యోగం మీదే వుంది. ఆ ఫ్యాక్టరీవాళ్లు కొంతమందిని ఇంగ్లాండు ట్రైనింగ్‌కి వాళ్ళ ఖర్చుమీదే పంపిస్తా రని కూడా విన్నాను. నాన్న కూడా నా వుద్దేశ్యాన్నే బలపరుస్తూ, అయినా ఆ వుద్యోగం వచ్చినప్పటి సంగతి కదా! ఇంటర్వ్యూకి వెళ్ళిరానీ" అన్నారు.

ఇంటర్వ్యూ బాగానే జరిగింది. వుద్యోగం కూడా వచ్చింది. సరే ఇక అమ్మ ఏ మనలేక మాతో రాజీకి వస్తూ నేను పెళ్ళి చేసుకుని భార్యను కూడా వెంట తీసుకు వెళ్తేనే కానీ ఒప్పుకో నన్నది. నాకు కూడా అభ్యంతరం ఏమీ లేదు భార్యను వెంటబెట్టుకుని ఝామ్మని తిరగా లనే వున్నది నాకూ. అందుకే అభ్యంతరం పెట్టకుండా ఒప్పుకున్నాను. అప్పుడు చూపిన పెళ్ళికూతుళ్ళలో ఈ అపర్ణ ఒకామె. అప్పటికే పెళ్ళికూతుళ్ళని కొంతమందిని చూచినా, కట్నాలు బాగానే ఇస్తా మన్నా, నాకూ, అమ్మకూ ఒక్కఅమ్మాయి కూడా నచ్చ లేదు. నాన్నకూ ఇంక విసుగుపుట్టింది.

ఒకరోజు పొద్దున్నే నాన్నా నేనూ పేపర్లు చూస్తూ ఏదో మాట్లాడుతున్నాము. ఇంతలో ఎవరో ఒకాయన లోపలకు

చెప్పి "ఇది రామారావుగారి ఇల్లేనాండీ" అన్నాడు

"రామారావుని కూడా నేనే రండి" అంటూ అహ్వానించారు నాన్న

నా వైపు చూస్తూ "మీ పెద్దబ్బాయేనండీ?" అన్నాడు ఆయన

ఏదో పెళ్ళి సంబంధం లాగా వున్నదే అనుకుంటూ "నమస్కారమండీ అన్నాను

ఆయనా నమస్కారమంటూ కూర్చుని "నా పేరు రామావధాన్లు బాబూ గుంటూర్లో గుమాస్తాగా పని చేస్తున్నాను ఏదో మీ పెద్దబ్బాయి పెళ్ళి చేద్దామనుకుంటున్నారని విని నాకు తెలిసిన సంబంధం మీకు నచ్చుతుందేమో నని వచ్చాను బాబూ" అన్నాడు ఆయన నాన్న అంతా ... ంకా చెప్పు అన్నట్టు చూశారు ... పేపరులో తల దూర్చి ఆయన చెప్పేది శ్రద్ధగా వినడం మొదలు పెట్టాను.

"నేను పని చేస్తున్న మా హెడ్ గుమాస్తా కృష్ణమూర్తి మూడో కూతురి సంగతి పిల్లకు 17 ఏళ్ళుంటాయి పేరు అపర్ణ పిల్ల చక్కగా దేవీ విగ్రహంలా వుంటుంది ఎస్ ఎస్ ఎల్ సి బాగా మంచి మార్కులతో పాసయినా ఆడపిల్లకు ఇంకా చదువెందు కని ఆపించారు బాబూ ఆ కృష్ణమూర్తి చిన్నప్పటినుంచీ నా ఫ్రెండు"

మా నాన్న "ఎంత కట్నం ఇస్తా రేమిటీ?" అన్నారు

"పెద్ద కట్నం ఇవ్వలేరు బాబూ! పెద్ద ఆడపిల్లల పెళ్ళిళ్ళకే చాలా డబ్బు ఖర్చు అయ్యింది బాబూ! ఇంకా ఒక పాత చిన్న పెంకుటిల్లు తప్ప వేరే ఏమీ లేదు అయినా మీరు కాదు కూడదంటే ఏ వెయ్యో ఇవ్వగలడు బాబూ!" అన్నాడు ఆయన

నాన్న చప్పరిస్తూ "ఎంత లేదన్నా నాలుగు వేలు కట్నం లేకపోతే ఎలాగండీ" అన్నారు

ఆయన ఏమంటాడో అని చూస్తున్న నాకు "ముందు పిల్లని చూడండి బాబూ తర్వాత కట్నం సంగతి మాట్లాడ్దాం" అన్న ఆయన మాటలు వినిపించాయి

సరే అన్నారు నాన్న పెళ్ళి చూపులకు వెళ్ళటానికి నిశ్చయమయింది "సరే వెళ్ళి వస్తాను బాబూ రేపు స్టేషనుకి గుంటూరులో నేనూ, కృష్ణమూర్తి వస్తాం" అంటూ ఆయన లేచారు

... క్రికెట్ మాచ్‌కని వెళ్ళాను ఎల్లుండికి ...

నేనూ అమ్మా నాన్నా గుంటూరు వెళ్ళాం స్టేషన్‌కి రామావధాన్లు గారూ, కృష్ణమూర్తిగారూ వచ్చారు సరే అంతా కలిసి వాళ్ళింటికి చేరాం ముందుగది చిన్నదైనా ఫర్వాలేదు నీట్‌గానే వుంది. అందరం కూర్చున్నాం. కాఫీ తెచ్చి ... అమ్మాయిని తెచ్చి ...

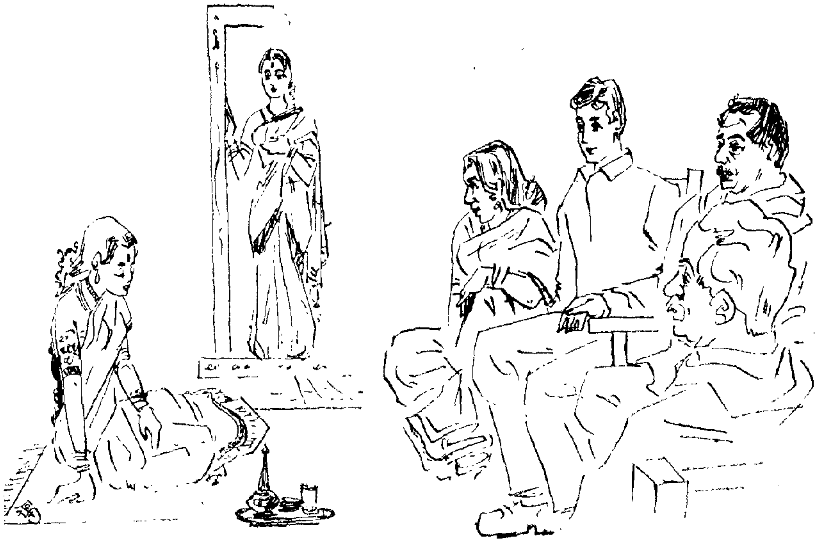

పెట్టారు. రామావధాన్లుగారి మాటల్లో అబద్ధంలేదు. మనిషి చాలా చక్కగా, ఆకర్షణీయంగా వుంది. రంగు మాత్రం చామన ఛాయ నేను సంతృప్తి పడ్డాననే చెప్పాలి.

రామావధాన్లుగారు నన్ను చూస్తూ "నువ్వేమైనా అడుగు బాబూ" అన్నారు.

నాకైతే ఏ మడగాలో తోచలేదు. కానీ ఏదో ఒకటి అడగాలని "మీ పేరు ఏమిటి ?" అన్నాను

"అపర్ణ"

ఆ కమ్మనికంఠం వింటూ, ఆ ఆకర్షణీయమైన మొహం చూస్తూ జీవితమంతా ఇలాగే గడిపితే _ గుండె ఝల్లుమంది.

"నువ్వేమైనా అడిగితే అడుగమ్మా" అన్నారు రామావధాన్లుగారు.

నాన్న 'ఆడపిల్ల అడిగేదేమిటి' అన్నట్లు ఆశ్చర్యంగా చూడటం నేను గమనించకపోలేదు. అయినా ఏ మడుగుతోందో అని నేనూ కుతూహలంగా చూస్తున్నాను.

"కట్నం అంటే మీ అభిప్రాయం ఏమిటీ ?'' అంది.

నాకు షాక్ తిన్నట్లు అయింది. మరొకక్షణంలో నేనే కాదు అందరూ అదేస్థితిలో వున్నారని గమనించాను. అవధాన్లుగారు నోరు తెరచి అది ముయ్యటం గూడా మర్చిపోయాడు. నాకైతే ఏం చెప్పాలో తోచలేదు. అసలు నేను కట్నం గురించి ఎప్పుడూ ఆలోచించలేదు. హృదయాలిచ్చిపుచ్చుకోటం చిన్నవాళ్ళ పననీ, కట్నాలూ అవీ పెద్దవాళ్ళ పననీ నా అభిప్రాయం. ఇంతలో ఆ అమ్మాయే "కట్నాన్ని ఆడపిల్లలో లోపాల్ని భర్తీ

చేయటానికి ఇస్తా రంటే మీ కేమైనా అభ్యంతరమా ?" అంది.

ఇంతలో ఆ అమ్మాయితల్లి తేరుకుని "అపర్ణా" అని కేకేసింది. ఇక నోరు ముయ్యి మన్నభావంతో. ఆ అమ్మాయి తలవంచుకుంది.

నా కయితే ఆ అమ్మాయి కట్నం విషయం ఎందు కెత్తిందో, దాని అర్థ మేమిటో నా కర్థంకాలేదు. తెలుసుకోవా లన్న కుతూహలంతో "ఫర్వా లేదు, అడగనివ్వండి" అన్నాను. అమ్మా, నాన్నా నా వైపు ఆశ్చర్యంగా చూశారు. ఆ అమ్మాయి కళ్ళు ఇంకా పెద్దవి చేసి ఆశ్చ ర్యంగా నావైపు చూసింది. "నా కేమీ అభ్యంతరం లే"దన్నాను.

"అయితే నాలో లోపమేమిటో చెప్ప గలరా?" మనిషి చక్కగా వుంది. నా కే లోపము కనబడలేదు; పెద్ద చదువు చద వక పోవటం తప్ప. అమాటే అన్నాను.

"మీకు వంట వచ్చా" అంది ఆ అమ్మాయి.

నే నులిక్కిపడి "ఊహుఁ" అన్నాను.

ఆ అమ్మాయి గంభీరంగా "మీకువంట రాదు, నాకు పెద్దచదువులు రావు. సరి పోయింది. నాలో ఇక ఏ లోపం లేదను కుంటాను. మరి మీకు కుట్లు, అల్లికలు వచ్చా ?"

నా కయితే అక్కడ్నించీ అ క్షణాన పారి పో తే బాగుండు ననిపించింది. ఆ అమ్మాయితల్లి కోప్పడినప్పుడు వూరు కొన్నా పోయేది అనుకొన్నాను. అప మానంతో నోటితో చెప్పలేక తల అడ్డంగా తిప్పాను.

"అయితే మీరు నాకు కట్నం ఇవ్వ గలరా ?" అవమానంతో నా తల వంగి పోయింది "బాగుందండీ" అంటూ నాన్న లేచి నుంచున్నారు. నాన్నను చూసి నేనూ, అమ్మా లేచాము. నా కంతా ఏమిటో గందరగోళంగా వుంది. తల ఎత్తలేక పోయాను. నాన్న అన్నారు "ఇంక మా అభిప్రాయం ఏం చెప్పాల్సిందిలేదు. మాకు ఇష్టంలేదు."

కృష్ణమూర్తిగారు ప్రాధేయ పడే ధోరణిలో "ఏదో చిన్నపిల్ల తెలియక అలా అంది. నేను కోప్పడుతాను లెండి" అన్నాడు.

నాన్న విదిలించుకుంటూ "ఏమీ చెప్పక్కర్లేదండీ" అంటూ బయటికి వచ్చారు. అమ్మని ఆవిడ ఏమిటో బ్రతి మాలుతోంది. అపర్ణ నీళ్ళు నిండిన కళ్ళతో గబగబా ఇంట్లోకి వెళ్ళిపోయింది. నా కేదోలాగా వుంది. నేనూ, అమ్మా బయటికి వచ్చాం. ఇంటిదాకా ఎలా వచ్చామో నాకు తెలీదు. వెళ్ళిపోయి నా గదిలో పడ్డాను. ఆ అమ్మాయి అడిగిన "మీరు కట్నం ఇవ్వగలరా ?" అన్న ప్రశ్నే నా చెవుల్లో మ్రోగుతోంది. న్యాయంగా ఆలోచిస్తే ఆ అమ్మాయి అన్నదాన్లో తప్పేమీ కనిపించలేదు.

"ఇప్పుడు షూటింగులో కీచుకీచుమంటూ పారిపోయే ఎలుకను తరుముకొంటూ పచ్చినపిల్లి మ్యావ్‌మ్యావ్‌మని గట్టిగా అరుస్తుంది. కుక్క భౌభౌమంటూ మొరుగుతుంది. ఆ తర్వాత ఒకగాడిద ఓండ్రపెడుతుంది. ఆ తర్వాత ఇదంతా వింటున్న శాపంవల్ల కోతిగా మారిపోయిన కథానాయిక కిచకిచలాడుతూ కుప్పిగంతులు వేస్తుంటే కథానాయకుడు దాన్ని ఉచ్చువేసి పట్టుకుంటాడు ... అవి ఎలాగ అరుస్తాయో, ఎలాగ రికార్డు అవుతాయో సందేహంగా ఉంది......"

"ఓష్! దాని కేముందండి! వాటిచేత ఎలాగో నోరు తెరిపిస్తేచాలు, మన ప్లేబ్యాక్ గాయకశిరోమణి శతకంఠంగా రున్నారుగా, వాటికూడా వారే చూసుకుంటారెండి!"

కత్తిమీద సాములాంటి బ్రతుకు కలిగిన ఒక తెలుగింటి ఆడపడచు అంత ధైర్యంగా వాదించగలదని మరెవ్వరైనా అంటే కొయ్యకోయ్ అనేవాడిని. కానీ నా కళ్ళతో చూసి, చెవులతో విన్న దాన్ని అబద్ధమని ఎలా అనగలను. ఆ అమ్మాయి ఆ వాగ్ధాటికి — ఇప్పుడు ముచ్చటా వేస్తోంది, భయమూ వేస్తోంది. ఒకవేళ పెళ్ళి చేసుకున్నా ప్రతిదానికీ ఇలాగే వాదిస్తుంటే ఎలాగా అనుకున్నాను. అయినా అమ్మా నాన్నా ఒప్పుకోరు. నేను వాళ్ళని ఎదిరించలేను కానీ నా నిర్ణయం తప్పేమో అనిపించకపోలేదు. ఆడవాళ్ళు ముందుకు రారు, రారు అనటమే కానీ, వాళ్ళు ముందుకు వస్తే సహించగల మంచితనం మన ఆంధ్రుల్లో లేదేమో అనిపించింది

మర్నాడు పొద్దున కాఫీ తీస్తునేటప్పుడు నాన్న అన్నారు. "ఎందుకయినా మంచిది. మన కాపిల్లవద్దని

కార్డు రాసి పడేసెయి" అని. అప్పుడే లోపలికి వస్తున్న శేఖరం "ఏ పిల్ల, ఏమిటి సంగతి" అనడిగాడు. నాన్నని ఇంతలో ఎవరో పిలవటంతో ఆయన వాకిట్లోకి వెళ్ళారు.

అమ్మ అంతా చెప్పి "ఎలాంటి వింతలో చూడు. ఒక ఆడపిల్ల అలా విరగబడి అడగడమేమిటీ?" అంది.

శేఖరం నెమ్మదిగా "ఆ అమ్మాయి అన్నదానిలో తప్పేమీ లేదమ్మా. లేకపోతే ఇంకా ఈ రోజుల్లో కట్నాలేమిటమ్మా. అంత కట్టుబాట్లలో పెరిగిన ఒక ఆడపిల్ల అలా మాట్లాడిందంటే దాని వెనక ఎంత కథ ఉండివుంటుందో ఏమైనా ఆలోచించావా అమ్మా. తన కోసం తండ్రి ఆ వున్న ఒక్కయిల్లు అమ్మేస్తే మిగతా పిల్లల గతేమిటని తన అదృష్టాన్ని పరీక్షకి పెట్టి వుంటుంది అమ్మా. అయితే ఆ అమ్మాయి ఓడిపోయా ననుకుంటుందేమో. కాదమ్మా, ఆ అమ్మాయి ఓడిపోలేదు. అంతగా ఆ అమ్మాయిని చేసుకోవడం అన్నయ్యకిష్టం లేకపోతే నేను చేసుకుంటాను. బయల్దేరిన చైతన్యాన్ని మొగ్గలోనే తుంచకూడదమ్మా. పాపం! ఆ అమ్మాయిని ఎంత కోప్పడుతున్నారో ఇంట్లో" అన్నాడు.

నేను ఆశ్చర్యంగా విన్నాను. వాడి ముందు తలెత్తుకోలేకపోయాను. అమ్మ ఏదో అనబోయే లోపలే గబగబా నాన్న లోపలికొచ్చి ఖంగారుగా "ఆ అమ్మాయి ఆత్మహత్య చేసుకుందిట బావిలో పడి. మా ఫ్రెండు చెప్పాడు. అతను గుంటూరులో ఆ పేటలోనే వుంటున్నాడు," అన్నారు.

నేను నిశ్చేష్టుడనై అలాగే నిలబడ్డాను.

శేఖరం కోపంతో మా అందరివైపు చూస్తూ "మీరే ఆ అమ్మాయిని చంపారు. ఛీ! ఛీ!" అని వెళ్ళిపోతుంటే నాన్న నిర్ఘాంతపోయారు.

తర్వాత నా పెళ్ళి శంకరితో అయి నే భోపాల్ రావడం జరిగిపోయింది.

శేఖరం పెళ్ళిమాత్రం అమ్మా నాన్నా వద్దంటున్నా తండ్రిలేని ఒక పేదమ్మాయైన రజనితో జరిగింది. ఇప్పుడు అమ్మా నాన్నా వాడితోనే ఉంటున్నారు. అప్పుడు ధైర్యంగా అపర్ణని చేసుకొని వుంటే అంత ఘోరం జరిగేది కాదు. కానీ...

* * *

"సార్" అన్న ప్యూన్ పిలుపుతో ఈ లోకంలో కొచ్చి గబగబా ఓ కార్డు తీసుకుని "చాలా మంచిపని చేశావ్" అని దానిమీద గీకేసి ప్యూన్‌కిచ్చి ముందు పోస్ట్‌లో వెయ్యమన్నాను. వాడు తెల్లబోతూ గబగబా బైటికి వెళ్ళాడు.